

Lausuntopyyntö HE YO- ja AMK-lain muuttamiseksi

1. Lausunnonantaja:

Vastaajien määrä: 1

Lausunnonantajan nimi (organisaatio)	Lausunnon lähettäjä (henkilö)	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite
Tieteentekijöiden liitto	Eeva Rantala	040-7508284	eeva.rantala@tieteentekijoidenliitto.fi

Lausunnonantaja

2. Tampere3

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

3. Mitä hyötyjä yhdistymisellä saavutettaisiin? Liittyykö yhdistymiseen uhkia?

Vastaajien määrä: 1

- Yhdistyminen voi tuottaa nykyisiä tamperelaisia yliopistoja vahvemman monitieteisen tutkimusyliopiston. Potentiaalisten hyötyjen realisoimiseksi keskeistä on suojata perustuslain yliopistoille takaama itsehallinto sekä tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus.

4. Pidätkö ehdotusta siirtymän toteuttamistavasta (voimaanpanolaki) kannatettavana?

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	1	0	1	2

5. Muutosehdotuksenne voimaanpanolain säännöksiin ja perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Tampereen uuden yliopiston ensimmäisen hallituksen valinta täytyy tehdä tavalla, joka takaa yliopistolain itsehallinnon vaatiman edustuksellisuuden. Ehdotettu yhdistyvien yliopistojen hallitusten nimitysvalta tarkoittaisi hallituksen itsetäydennystä. Hallituksen esityksen perusteluissa viitataan Aalto-yliopiston perustamisessa noudatettuun hallituksen valintamenettelyyn. Liitto huomauttaa, että Aalto-yliopiston muodostaneiden julkisoikeudellisten yliopistojen hallituksissa oli kolmikantaedustus ja yliopistoyhteisön enemmistö. Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston kohdalla tämä ei toteudu, kun Tampereen teknillisen yliopiston hallituksessa enemmistö on yliopistoyhteisön ulkopuolisilla jäsenillä. Liitto korostaa, että valta hallituksen valinnasta täytyy tosiasiallisesti säilyä yliopistoyhteisöllä myös uudessa säätiöyliopistossa. Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan pitänyt keskeisenä, että valta hallituksen valinnasta tosiasiallisesti säilyy yliopistoyhteisöllä myös säätiöyliopistoissa.

Ensimmäisen hallituksen nimittämisvallan osoittaminen yhdistyvien yliopistojen monijäsenisten toimielinten yhdessä käytettäväksi vastaisi siirtymävaiheen järjestelyinä perustuslain 123 §:n itsehallintosäännöksestä

seuraavia vaatimuksia. Toisena vaihtoehtona on mahdollista, että uusi yliopisto valitsee yliopistolain mukaisesti monijäsenisen hallintoelimen (YOL 26 §), joka sitten valitsee hallituksen. Liitto esittää, että monijäsenisen hallintoelimen pitää valita hallitus.

Myös hallituksen valintaa valmistelevalle nimityskomitealle tulee toteuttaa yliopistoyhteisön valta hallituksen valinnassa. Hallituksen esityksen mukaan nimityskomitean jäsenistä puolet olisi perustajien ja puolet yhdistyvien korkeakoulujen nimeämiä. Lisäksi säätiön sääntöjen mukaan nimityskomitean puheenjohtajana toimii perustajien nimeämä jäsen. Liitto toteaa, että nimityskomiteaa koskevia säännöksiä tulee muuttaa siten, että nimityskomitean kokoonpano vastaa yliopistolain itsehallinnon vaatimaa edustuksellisuutta.

Myös hallituksen jäsenten toimikaudet ja niiden pituus kuuluvat monijäsenisen hallintoelimen päätettäviksi, joten niitä koskevat kohdat tulee poistaa hallituksen esityksestä.

Yliopistolain vastaisesti valitulle säätiön hallitukselle ei tule antaa oikeutta tehdä päätöksiä, sitoumuksia tai oikeustoimia uuden yliopiston lukuun.

Voimaannpanolaisissa ei esitetä mitään monijäsenisen toimielimen valinnan aikataulusta. Liitto toteaa, että säännöksiä tulee täydentää siten, että monijäseninen toimielin valitaan mahdollisimman pian, viimeistään huhtikuun 2018 loppuun mennessä.

6. Opetusyhteistyö

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

7. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Liitto toteaa, että hallituksen esityksessä opetukseen suhtaudutaan "väheksyvästi". Yliopiston tulee varmistua siitä, että sen hankkima opetus on laadukasta.

Hallituksen esityksen mukaan yliopisto voisi jatkossa järjestää opetusta yhteistyössä toisen yliopiston tai ammattikorkeakoulun kanssa tai hankkia sitä toiselta yliopistolta tai ammattikorkeakoululta. Mikäli opetus hankittaisiin sellaiselta suomalaiselta yliopistolta tai ammattikorkeakoululta, joka antaa kyseistä opetusta myös omille opiskelijoilleen, yliopiston ei tarvitsisi koulutusvastuun toteuttamiseksi järjestää omaa opetusta näiltä osin. Yliopiston tulisi antaa pääosa sen koulutusvastuuseen kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse.

Henkilöstövaikutukset

Opetusyhteistyön lisääminen ja joustavammat opintopolut ovat Tieteentekijöiden liiton mielestä kannatettavia. Esityksellä haetaan myös taloudellisuutta. Opetuksen hankkiminen ei saa johtaa siihen, että opetusta hankitaan sieltä, mistä se edullisimmin saadaan. Tällöin kärsii myös laatu. Opetusta hankkivalla yliopistolla tulee olla riittävä oma henkilöstö ja osaaminen koulutusvastuunsa aloilla. Opetuksen hankkimisen perusteena ei saa olla henkilöstön vähentäminen.

8. Muutosehdotukseenne opetusyhteistyötä koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Tieteentekijöiden liitto ehdottaa, että 7a §:n 2. momentin viimeistä lausetta muokataan, koska esitetty muotoilu (pääosa opetuksesta) mahdollistaa sen, että yliopistot hankkisivat jopa 49 % koulutusvastuuseen kuuluvasta opetuksesta ulkopuolelta. Muotoilu voisi olla esimerkiksi: Yliopistojen tulee antaa pääosa/valtaosa ja tieteellisesti/sisällöllisesti keskeisimmät osat sen koulutusvastuuseen kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse.

Perustelut: Yliopistolain mukaan yliopiston tehtävänä on antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta. Yliopistotutkinnon opetus voi olla vain vähäiseltä osin muuta kuin yliopiston henkilöstön antamaa opetusta, jotta yhteys tutkimuksen ja siihen perustuvan ylimmän opetuksen välillä säilyy.

Tieteentekijöiden liitto esittää, että yliopistojen mahdollisuus hankkia opetusta ammattikorkeakouluilta tulee rajata koskemaan vain kandidaattitutkintoon kuuluvaa opetusta. Tällöinkin yliopiston tulee antaa pääosa ja sisällöllisesti keskeisimmät osat itse. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkintorakenteiden tulee jatkossakin säilyä erillisinä.

Perustelut: Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen osaamistavoitteet ovat erilaisia. Yhteisiä opintoja tai "ostettuja" opintojakoja voi olla vain rajoitetusti.

9. Koulutuksen siirto

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

10. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukaan opiskelijalla on oikeus jäädä kolmen vuoden ajaksi koulutuksen lakkauttamisesta suorittamaan tutkintoa siihen yliopistoon, jonka koulutus lakkautetaan, ottaen huomioon opiskeluoikeuden kesto.

Koulutuksen siirrolla on myös henkilöstövaikutuksia. Koulutusvastuun muutosten yhteydessä tulee käydä yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut.

11. Muutosehdotukseenne koulutuksen siirtoa koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Vastaajien määrä: 1

- Liitto esittää, että hallituksen esityksen perusteluja täydennetään henkilöstövaikutusten osalta.

12. Ammattikorkeakoulujen hallintokieli

Vastaajien määrä: 1

	kyllä	ei	ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Lausunnonantajan näkemys	0	0	1	1	3

13. Mitä hyötyjä ja haittoja säännöksestä seuraisi?

Ei vastauksia.

14. Muutosehdotukseenne ammattikorkeakoulujen hallintokieltä koskevaan säännösluonnokseen ja sen perusteluihin:

Ei vastauksia.

15. Muuta lausuttavaa ehdotuksesta

Vastaajien määrä: 1

- Opetusyhteistyö ja koulutuksen siirto – muutosten seuranta

Tieteentekijöiden liitto esittää, että opetuksen järjestelyihin ja koulutuksen siirtoihin liittyvistä vaikutuksista tehdään arviointi 3-5 vuoden kuluttua. Tällöin tulee arvioida muun muassa vaikutukset tutkintoihin ja henkilöstövaikutukset.

Yliopistolain muuttaminen: yliopistoyhteisön aseman vahvistaminen

Liitto toteaa, että eduskunnan sivistysvaliokunta on pitänyt yliopistoyhteisön osallistamista strategiseen keskusteluun niin tärkeänä, että se kehotti jo vuonna 2013 ministeriötä arvioimaan lainsäädännön täsmentämistarpeita tältä osin. Yliopistolakiuudistuksen toinen arviointi osoittaa, että yliopistoyhteisö ei voi riittävästi vaikuttaa yliopiston strategian sisältöön. Liitto toteaa, että yliopistolakia tulee muuttaa siten, että kollegion tehtäviin lisätään yliopiston strategian, hallituksen laatiman talousarvion sekä toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen ja johtosääntöjen vahvistaminen.

Kollegion asemaa tulee vahvistaa lisäksi siten, että kollegio voi vapauttaa hallituksen jäsenen tehtävästään myös ilman, että hallitus tekee esityksen vapauttamisesta. Säätiöyliopiston akateemisten asian komitean/monijäsenisen hallintoelimen asemaa tulee vahvistaa yliopistolaissa sekä säätiön säännöissä.